
LITERATUURBESPREKING

Verpleegkunde volgens het Neuman Systems Model (Vertaling en bewerking voor de Nederlandse praktijk)

Frans Verberk en Marlou de Kuiper
1995 HBO-reeks gezondheids-
zorg/welzijn-8
Van Gorcum Dekker& van de Vegt,
1995, 144 blz.,
f 29,50, ISBN 90 232 2982 7

In de trein van Utrecht naar Groningen is er tijd voor het lezen van een goed boek.

Een boek waarover een van de Amerikaanse professoren en lid van de Nueman Trustees Group, Mw. Raphella Sohier, meldt dat de redacteuren op een voortreffelijke manier zijn geslaagd in de weergave van de theorie van Betty Neuman zelf, belooft veel goeds. Dat de auteurs er in geslaagd zijn om de omvangrijke theorie van Neuman om te zetten in een prettig leesbaar en daardoor voor velen toegankelijk boek, verdient een compliment.

In een aantal hoofdstukken wordt de lezer meegenomen vanaf de ontwikkeling van het verpleegkundig beroep en eindigt met de implementatie van de theorie van Neuman in de dagelijkse praktijk. De achtergrond van mw.

Neuman zelf wordt kort belicht om vervolgens over te gaan tot de drie fundamenteën van haar theorie: systeemtheorie, stress-coping theorie en preventietheorie. Voor de SPV zal dit geen nieuws opleveren, zij het dat het nog eens kort en bondig op een rij wordt gezet.

Nieuw en een boeiende kijk op de menselijke gezondheid is de uitwerking van een cliënt(systeem) waarbij de cliënt gezien wordt vanuit een bestaande basisstructuur (centrale energiebron van het systeem met de

daarbij behorende overlevingsfactoren) die zich middels weerstandslijnen en verdedigingslijnes beschermt tegen ongezonde omgevingsfactoren (stressoren).

Al met al een boeiende theoretische beschouwing van de werkelijkheid, waarover de redacteuren terecht opmerken dat die door geen enkel model gedirigeerd kan worden.

De theorie van Neuman is breed opgezet en volgens mw. Neuman zelf kunnen andere theorieën binnen het door haar opgezette raamwerk ingepast worden. Dat kan tekenend zijn voor de kracht maar ook voor de zwakte van een model, afhankelijk van de intenties en bedoelingen van de gebruiker.

Hoe die theorie toegepast kan worden, komt in het tweede deel van het boek naar voren en daar zijn enkele kritische kanttekeningen over te maken.

Het professionaliseringsproces van de verpleegkundigen is gebaat bij een eenduidig taal- en begrippengebruik en een eenduidige methodische aanpak. In het boek worden vele voorbeelden gegeven over de toepassing in de praktijk en dat gebeurt op een duidelijke manier. Helaas hanteert Nueman enkele begrippen op een andere manier dan we als verpleegkundigen gewend zijn te gebruiken.

Zij praat over verpleegkundige diagnostiek, doelen en resultaten, terwijl er door anderen gesproken wordt over anamnese, diagnose, doel, planning en interventie.

Ogenscheinlijk lijkt het allemaal hetzelfde, maar inhoudelijk kan dit tot spraakverwarring leiden en erger tot verschil in verpleegkundige aanpak.

Dit komt bijvoorbeeld naar voren in de omschrijving van verpleegkundige diagnoses waarin een samenvatting wordt gegeven van alle tot dan toe verzamelde gegevens.

Andere verpleegkundige modellen gaan uit van doelen per verpleegkundig probleem en streven er naar om dat probleem volgens een zo concreet mogelijk concept weer te geven. (in deze laatste diagnose komt het probleem, de etiologie en symptomatologie naar voren)

Een ander begrip dat door Neuman gehanteerd wordt wanneer zij het heeft over verpleegkundige resultaten is *preventie*.

Wanneer zij het heeft over resultaten doet zij dat aan de hand van het begrip preventie. Ook dat kan verwarring teweeg brengen en eenduidigheid in het verpleegkundig vocabulaire ondermijnen.

Nu is het niet op de rekening van de auteurs toe te schrijven dat er nog veel onduidelijkheid in de te hanteren verpleegkundige methodiek en

begripsvoering bestaat. Dat zal nog een proces van jaren zijn voordat hierover meer eenduidigheid zal ontstaan.

Het lijkt me wel een uitdaging voor de auteurs en aan de gebruikers van de theorie van Neuman in de praktijk, (of van welke ander relevantie verpleegkundige theorie dan ook) om proberen de theorie te voegen binnen te ontwikkelen verpleegkundige methodische kaders.

Samengevat

Bij aankomst in Groningen is de theorie van Nueman duidelijk "aangekomen" en is het een genot gebleken om de theorie zo helder en duidelijk voorgeschoteld gekregen te hebben. Nu hopen dat deze theorie en de verpleegkundige methodiekontwikkeling elkaar in de toekomst in de armen sluiten. Daar ligt nog werk voor de Nueman-toepassers.

Gerard Lohuis